

Література

1. *Бабич Т.С.* Макрофінансове бюджетування: навч. посіб. / Т.С. Бабич, Т.В. Жибер; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. В.М. Федосова. — К.: КНЕУ, 2011. — 311, [1] с.
2. Бюджетна система: підручник / за наук. ред. В.М. Федосова, С.І. Юрія. — К.: Центр учбової літератури, 2012. — 871 с.
3. Закон України «Бюджетний Кодекс України» від 08.07.2010 р. № 2456 -VI [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://rada.gov.ua/>
4. Інновації у фінансовій сфері: монографія [В.М. Опарін, Т.В. Паєнтко, В.М. Федосов та ін.]; за заг. ред. В.М. Опаріна. — К.: КНЕУ, 2013. — 444 с.
5. *Присяник Н.В.* Реалізація програмно-цільового методу бюджетування на місцевому рівні // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. — Економічні науки, вип. 22, ч. II, — 2012. — С. 1—5.

**Биховець В.Ю.,
Бичковський В.О.**

«Фінанси і кредит», 4 курс

*ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»*

Науковий керівник — старший викладач Коновалова І.М.

ЕФЕКТИВНІСТЬ ПІЛЬГОВОГО ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ

Для незалежної України як для будь-якої молодого держави, де лише почалась розбудова ринкових відносин характерною рисою є перманентне реформування податкової системи, це підтверджується введенням інновацій, які приймаються на протязі функціонування Податкового кодексу. В процесі такого розвитку необхідно приділяти увагу не тільки можливостям наповнення дохідної частину бюджету і використання фіскальної функції податків, а й звертати уваги на регулювання та стимулювання економіки і бізнесу в умовах постійних змін.

Визначення поняття категорії «пільга», кількість і термін надання податкових пільг, їх спрямованість і наслідки запровадження завжди були та залишаються предметом дискусії науковців і практиків.

Досвід надання пільгових преференцій дозволяє виділити як негативні, так і позитивні сторони запровадження податкових пільг, можливі наслідки яких можна відобразити в табл. 1

МОЖЛИВІ НАСЛІДКИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ПОДАТКОВИХ ПІЛЬГ

Позитивні сторони податкових пільг	Негативні сторони податкових пільг
1.Стимулювання розвитку окремих галузей економіки, розширення виробництва	1.Перенесення податкового тягаря з одних груп платників податків на інших, що спонукає останніх до переходу в «тіньову», неофіційну, економіку
2.Підвищення рівня зайнятості населення	2.Внаслідок введення податкових пільг у різноманітних формах до бюджетів не надходять значні суми коштів, звільнені від оподаткування
3.Стимулювання технічного прогресу	3.Внаслідок недоотримання бюджетами доходів через податкові пільги зменшуються можливості держави фінансувати необхідні витрати, у тому числі в соціальній сфері
4.Залучення інвестицій в економічно відсталі регіони та у пріоритетні галузі економіки	4.Для того, щоб збалансувати бюджет держави (така потреба виникає через недоотримання доходів у вигляді податкових платежів, звільнених від оподаткування), вводяться нові податки або посилюється податковий тиск на існуючих платників, які не користуються пільгами
5.Збільшення кількості підприємств у сфері діяльності, яка має податкові пільги	5.Збільшуються адміністративні витрати, пов'язані з обліком та контролем за отриманням та використанням податкових пільг
6.Збільшення прямих доходів як наслідок розширення виробництва, підвищення обсягів інвестицій, експорту та рівня зайнятості у галузях або на територіях, які субсидуються (одержують фінансову допомогу у вигляді податкових пільг)	6.Посилюється вплив зацікавлених осіб на процес прийняття рішень на найвищому рівні, внаслідок чого послаблюється прозорість політичних рішень, посилюється корумпованість органів державної влади тощо
7. Заохочення участі приватного сектору економіки у соціальних програмах, якими керує держава	7.Порушується один з основоположних принципів побудови податкової системи — принцип справедливості, що призводить до проявів податкової дискримінації, коли не забезпечується єдиний підхід до всіх суб'єктів господарювання (виняток може становити лише нерівність в оподаткуванні фізичних осіб з метою забезпечення соціальної справедливості)

Проте, незважаючи на досить потужний стимулюючий ефект, податкові пільги в разі необґрунтованості і недоцільності (невиправданості) несуть у собі досить суттєвий гальмуючий вплив на розвиток економіки — недоотримання бюджетом коштів, тому доцільно проаналізувати втрати бюджету.

Наймасштабніші обсяги втрат бюджету внаслідок пільгового оподаткування спостерігаються по таких видах податків: податок на додану вартість, податок на прибуток підприємств.

Приблизно 30 % пільг з ПДВ і 40 % пільг з податку на прибуток являються неефективними, тому що вони не мають регулюючого потенціалу і ефекту економічної підтримки та щорічно призводять до втрат бюджету, а по суті, до скорочення дохідної частини державного бюджету.

При цьому втрати бюджету від надання податкових пільг інвестиційного спрямування у 2011 р. становили 17,3 % від пільг із податку на прибуток підприємств, у 2012 р. даний показник досягнув 32,2 % [3, с. 37].

Незважаючи на розширення системи податкових пільг в Україні немає підстав говорити про посилення регулюючої спрямованості податкової системи. Це пояснюється неефективністю надання й використання податкових пільг, що нівелює взаємозв'язок їх обсягів та регулюючої функції податків [3, с. 36].

Аналіз моделі надання податкових пільг в Україні засвідчує, що питання об'єктивності та ефективності надання податкових пільг потребує фундаментальних змін, а їх інвестиційний потенціал є недостатнім. Тому надання податкових пільг потребує виваженого підходу і ми пропонуємо вжити ряд заходів:

Важливою складовою гармонійного розвитку надання податкових пільг залишається система їх адміністрування, яка об'єктивно потребує змін, важливим кроком може стати запровадження публічної звітності про надані пільги. Збільшення фіскальної ефективності податкових пільг може здійснитися через скасування економічно необґрунтованої кількості пільг. З метою недопущення зловживання податковими пільгами необхідно встановити відповідальність осіб за нецільове використання наданих пільг.

З іншого боку, реформування системи податкових пільг може бути здійснено на основі відмови від галузевих податкових пільг та запровадження замість них інвестиційної податкової знижки, право на яку можуть мати всі суб'єкти господарювання, що здійснюватимуть інвестиційну діяльність [3, с. 43].

Дана проблема потребує інституційного дослідження з боку контролюючих органів, щоб попередити випадки виникнення податкової девіації.

Література

1. *Гречана С. І.* Податкові стимули розвитку підприємств у сучасних умовах / С. І. Гречана // *Бізнес Інформ*. — 2012. — № 9. — С. 244—249.
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI, зі змінами і доповненнями від 02.02.2014.
Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
3. *Соколовська А.М.* Особливості податкової системи України та напрями її коригування // *Фінанси України*. — 2013. — № 9. — С. 28—44.

Богданчук Л.В.

«Фінанси і кредит», 4 курс

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

Науковий керівник — к.е.н., старший викладач Котіна Г.М.

ОПТИМІЗАЦІЯ ВИДАТКІВ БЮДЖЕТУ НА СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ

Стратегічною ціллю будь-якої розвиненої країни є забезпечення соціальної спрямованості бюджетної політики, яка направлена на підвищення рівня життя населення та ефективного соціального забезпечення.

В умовах розвитку ринкової економіки загострюється проблема оптимізації бюджетних видатків на соціальну сферу, тому дана тема потребує ґрунтовного дослідження.

До проблем, які стримують розвиток соціального забезпечення можна віднести: планування, фінансування та контроль за бюджетними видатками. Неefективне виконання державою соціальної функції спричинене відсутність довгострокового планування бюджетної політики в соціальному забезпеченні, що негативно впливає на якість життя громадян. Планування враховує поточні потреби, а видатки на стратегічний розвиток галузі забезпечуються в неповному розмірі або взагалі відсутні.

Планування та використання бюджетних коштів на соціальні потреби здійснюється: без відповідних обґрунтувань у вигляді розрахунків і наявності державних цільових програм, без ураху-